

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 187 (XXXI) — Nr. 243

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 29 martie 2019

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 6 din 11 februarie 2019 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	2–15
	ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	
5.	— Circulară privind lansarea în circuitul numismatic a unei monede din argint cu tema <i>100 de ani de la adoptarea calendarului gregorian de către România ....</i>	16

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 6

din 11 februarie 2019

Dosar nr. 2.877/1/2018

Gabriela Elena Bogasiu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici Eugenia Voichecki	— președintele Secției I civile — președintele Secției a II-a civile
Corina-Alina Corbu	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Andreia Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Alina Iuliana Țuca	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Paraschiv	— judecător la Secția I civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Minodora Condoiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Marian Budă	— judecător la Secția a II-a civilă
Roxana Popa	— judecător la Secția a II-a civilă
Paulina Lucia Brehar	— judecător la Secția a II-a civilă
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Virginia Filipescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Marius Ionel Ionescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept învestit cu soluționarea Dosarului nr. 2.877/1/2018 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Adriana Elena Stamatescu, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă, în Dosarul nr. 7.577/105/2017, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse de către

părți puncte de vedere formulate în scris privind chestiunea de drept supusă judecătii. La dosar au fost transmise de către instanțele naționale hotărârile judecătorești relevante ce au fost identificate, precum și opiniile teoretice exprimate de judecători. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că nu se verifică, în prezent, practică judiciară în vederea promovării unui recurs în interesul legii.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, președintele Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, constată că nu există chestiuni prealabile, iar completul rămâne în pronunțare asupra admisibilității sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din data de 27 septembrie 2018, în Dosarul nr. 7.577/105/2017, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept: „Lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la noțiunea de „salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă”, prin raportare la actele normative ce reglementau modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabileau că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare”.

II. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept menționată

2. Prin *Cererea* înregistrată pe rolul Tribunalului Prahova cu nr. 7.577/105/2017, contestatorul a chemat în judecată pe intimatele Casa Județeană de Pensii Prahova și Casa Națională de Pensii Publice, solicitând instanței ca prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună obligarea Casei Județene de Pensii Prahova să recalculeze pensia, valorificând salariile brute, așa cum rezultă din Adeverința nr. xxxx din 21.02.2017 eliberată de societatea cu răspundere limitată A, depozitarea arhivei societății pe acțiuni B, începând cu luna următoare depunerii cererii la aceasta, anularea deciziei emise de Casa Județeană de Pensii Prahova, iar în situația în care, pe parcursul judecătii, Casa Națională de Pensii Publice emite hotărâre de respingere, contestatorul a înțeles să solicite și anularea acesteia.

3. *Tribunalul Prahova, prin Sentința civilă nr. 96 din 10 ianuarie 2018*, a respins contestația, ca fiind neîntemeiată.

4. În soluționarea acțiunii, tribunalul a dat eficiență statuărilor obligatorii din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 19 din 17 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011, și din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 19 din 10 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din

23 ianuarie 2013, ambele pronunțate în recurs în interesul legii, reținându-se că, deși dispozițiile legale avute în vedere la pronunțarea acestor decizii în interesul legii [respectiv, cele ale Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 19/2000*), și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, aprobată cu completări prin *Legea nr. 78/2005*, cu modificările și completările ulterioare (*Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005*)] nu mai sunt în vigoare, soluțiile lor legislative au fost reluate și se regăsesc în conținut identic în dispozițiile noii reglementări, respectiv *Legea nr. 263/2010* privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 263/2010*), așa încât, pentru identitate de rațiune, cele statuate prin respectivele decizii pronunțate în recurs în interesul legii sunt aplicabile și deciziilor de stabilire a drepturilor la pensie emise în temeiul noii legi.

5. Prima instanță a arătat că, pentru ca sporurile și alte venituri suplimentare să poată fi valorificate la stabilirea/recalcularea drepturilor de pensie, trebuie îndeplinite cumulativ trei condiții: acestea să fi făcut parte din baza de calcul al pensiilor, să fie înregistrate în carnetul de muncă ori în adeverințele emise de unitățile angajatoare și să se fi plătit contribuții de asigurări sociale.

6. În susținerea cererii sale de recalculare a drepturilor de pensie, contestatorul a invocat principiul contributivității, ce a fost avut în vedere și de Înalta Curte de Casație și Justiție la pronunțarea deciziilor date în recurs în interesul legii mai sus menționate, prin raportare la Adeverința nr. xxxx din 21.02.2017, din cuprinsul căreia rezultă cuantumul salariilor tarifare și brute realizate de acesta în perioadele 22.02.1968—25.10.1970 și 3.03.1972—1.04.2001, precum și împrejurarea că unitatea a calculat, a reținut și a virat cotele aferente contribuției de asigurări sociale și contribuția la pensia suplimentară, în conformitate cu prevederile legale.

7. Tribunalul a arătat că această adeverință trebuie analizată din perspectiva prevederilor art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare (*Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010*), prin care se stabilește modul de întocmire a actelor de vechime în muncă prevăzute de lege, altele decât carnetul de muncă, după cum urmează: „(1) În situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege, pentru perioadele menționate la art. 16 lit. a) din lege, acestea vor cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente:

- a) denumirea angajatorului;
- b) datele de identificare a persoanei;
- c) perioada în care s-a lucrat, cu indicarea datei de începere și de încetare a raportului de muncă;
- d) menționarea temeiului legal în baza căruia a avut loc încadrarea;
- e) funcția, meseria sau specialitatea exercitată;
- f) salariul tarifar de încadrare;
- g) denumirea sporurilor cu caracter permanent, procentul sau suma acordată;
- h) perioada în care a primit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat.”

8. Or, s-a apreciat că adeverința invocată de contestator nu îndeplinește toate cerințele enunțate anterior, atât timp cât nu individualizează distinct decât sumele încasate lunar cu titlu de salariu tarifar de încadrare, iar nu și sporurile permanente, procentul sau suma acordată, perioada de timp în care a primit acel spor și temeiul de drept ce a stat la baza acordării, precum

și sumele primite cu alt titlu (sporuri nepermanente, prime, compensații etc.), toate intrând în componența „salariilor brute” indicate nediferențiat de societate.

9. De altfel, în cadrul demersului său judiciar, nici măcar contestatorul nu a individualizat natura celorlalte sume cu care a fost remunerat, în afara salariilor tarifare de încadrare, limitându-se la susținerea că sumele brute indicate prin certificatul prezentat ar fi trebuit valorificate în integralitate, susținere care nu a fost primită de tribunal tocmai pentru că, pornind de la considerentele Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, includerea sau neinclusiunea veniturilor (încasate cu alt titlu decât salariu tarifar de încadrare) în baza de calcul și încasarea sau neîncasarea contribuției de asigurări sociale pentru veniturile prevăzute de textele legale care au generat o practică neunitară constituie o problemă de fapt, specifică fiecărui caz.

10. Prima instanță a arătat că o asemenea verificare nu poate fi realizată decât în condițiile indicării naturii sporului/primei/compensației, a procentului sau sumei acordate, a perioadei de timp în care a primit acel spor și a temeiului de drept ce a stat la baza acordării, pentru că, în principiu, nu pot fi valorificate la stabilirea drepturilor de pensie și veniturile încasate cu caracter ocazional de către beneficiarul dreptului la pensie.

11. Mai mult decât atât, tribunalul a reținut că în chiar dispozitivul Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012 se face referire la adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare, privind sporurile sau veniturile suplimentare în discuție (în măsura în care nu sunt înregistrate în carnetul de muncă).

12. *Împotriva acestei sentințe a formulat apel contestatorul*, susținând, în esență, că adeverința prezentată conține salariul brut ce reprezintă toate veniturile brute din muncă, constând din salariul de bază, precum și din adaosurile salariale corespunzătoare cu munca prestată, pe când în carnetul de muncă este consemnat doar salariul tarifar.

13. Conform prevederilor legale — art. 165 din *Legea nr. 263/2010*, la determinarea punctajelor lunare se utilizează salariile brute (adică toate veniturile brute din muncă, constând din salariul de bază, precum și din adaosurile salariale corespunzătoare cu munca prestată), și nu doar salariul de încadrare (respectiv suma înscrisă în contractul individual de muncă, fără sporuri, alte indemnizații sau adaosuri).

14. Ulterior, apelantul-contestator a depus la dosar o cerere prin care a solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul dispozițiilor art. 520 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile referitor la următoarea chestiune de drept: „*lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, raportat la principiul contributivității — potrivit art. 165 alin. (1)–(3) din Legea nr. 263/2010, la determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare*”.

III. Aspectele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

15. Prin Încheierea de sesizare din data de 27 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 7.577/105/2017, Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă a apreciat că sunt îndeplinite condițiile

de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, constatând că, în prezenta cauză, instanța este legal investită cu soluționarea unei cereri de apel, într-un litigiu având natura juridică a asigurărilor sociale, ceea ce conferă competență exclusivă, în primă instanță, tribunalului, conform art. 153 și 154 din Legea nr. 263/2010, iar hotărârile pronunțate de tribunal sunt supuse numai apelului, conform art. 155 din aceeași lege, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție realizându-se de un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Ploiești, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță.

16. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei pendinte este îndeplinită, întrucât soluționarea pe fond a prezentului dosar (respectiv luarea în considerare la calculul pensiei a salariului tarifar de încadrare menționat în carnetul de muncă sau a salariului brut menționat în adeverința doveditoare) depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, respectiv să se stabilească interpretarea noțiunii de „salariu brut sau net, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă”, prin raportare la actele normative ce reglementau modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabileau că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare.

17. Instanța de sesizare a apreciat că este îndeplinită și condiția noutății, întrucât asupra acestei probleme de drept nu a fost identificată jurisprudență care să prezinte caracterul unei practici judiciare conturate și constante, astfel încât mecanismul cu funcție de prevenție al hotărârii prelabile să fie înlăturat.

18. Ca urmare a verificărilor efectuate din oficiu asupra acestui aspect, s-a constatat că la nivelul Curții de Apel Ploiești există practică neunitară, în sensul că unele completuri de judecată admit acțiunile ce vizează valorificarea salariului brut, astfel cum este menționat în adeverința eliberată de angajator, chiar dacă acesta este diferit de salariul de încadrare menționat în carnetul de muncă, pe când alte completuri resping asemenea cereri, motivat de împrejurarea că adeverința în discuție nu cuprinde în realitate salariul brut de încadrare și nu atestă în mod separat sporurile încasate.

19. La nivelul Tribunalului București și Curții de Apel Pitești au fost evidențiate foarte multe hotărâri prin care asemenea acțiuni au fost admise, pe când la nivelul Curții de Apel București au fost cazuri în care acțiunile au fost respinse.

20. Pe de altă parte, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție au fost pronunțate mai multe decizii ce au statuat asupra preeminenței principiului contributivității în calcularea sau recalcularea pensiilor, cum ar fi Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 31 martie 2011, Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011, sau Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013.

21. De asemenea, prin Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018, invocată de intimată în apărarea sa, a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 857/113/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile cu privire la modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, raportat la principiul

contributivității reținut în considerentele Deciziei nr. 5 din 20 septembrie 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiunile Unite, și ale deciziilor nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, în situația în care veniturile realizate de salariat în perioada anterioară anului 2001 sunt mai mici decât salariile înscrise în carnetul de muncă.

22. Instanța de sesizare a constatat că aceste aspecte nu au legătură cu cauza — în speță, fiind cert că adeverințele de acest gen cuprind salariul brut mai mare decât cel de încadrare menționat în carnetul de muncă.

23. Având în vedere că asupra interpretării art. 165 din Legea nr. 263/2010, prin prisma principiului contributivității, deja s-a statuat, dar și față de modalitatea de redactare a problemei de drept supuse dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție, a obiectului cererii de chemare în judecată și a considerentelor cererii de apel, instanța de sesizare a apreciat că se impune reformularea întrebării cu care se solicită pronunțarea unei hotărâri prelabile.

24. Astfel, s-a constatat că nu a făcut obiectul analizei instanței supreme determinarea noțiunii de salariu brut sau net, după caz, menționat de art. 165 din Legea nr. 263/2010.

25. Acesta face vorbire despre valorificarea, pentru diferite perioade, a salariilor brute, respectiv nete, astfel cum au fost menționate în carnetele de muncă (o dispoziție identică regăsindu-se în art. 164 din Legea nr. 19/2000), cu toate că nu exista o astfel de distincție, respectiv, nu subzista noțiunea de salariu „brut” sau „net” în legislația care reglementa modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabilea că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare.

26. În carnetele de muncă ale salariaților a fost menționat, de regulă, pentru perioada anterioară anului 2001, salariul tarifar de încadrare, iar nu valoarea reală, primită în mod concret de către salariați, de foarte multe ori salariul tarifar de încadrare, menționat în carnetele de muncă, nereprezentând venitul încasat, în realitate, de către salariat.

27. Având în vedere practica judiciară existentă atât la nivelul instanței de sesizare, cât și la nivelul altor instanțe din țară cu privire la această problemă de drept, cât și împrejurarea că ea nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, conform evidențelor consultate la data sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prelabile, Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă a apreciat că este îndeplinită condiția noutății.

28. S-a apreciat că este îndeplinită și condiția ca problema în discuție să comporte o anumită dificultate de natură să impună o interpretare cu caracter unificator, având în vedere atât soluțiile diferite pronunțate până în prezent, cât și dificultatea de interpretare a dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 raportat la actele normative ce reglementau înscrierile în carnetul de muncă, la care chiar legiuitorul face referire.

IV. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

29. După comunicarea raportului întocmit de judecătorii-raportori, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, au fost formulate următoarele puncte de vedere de către părți:

30. *Apelantul-contestator*, prin avocat, a apreciat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prelabile cu privire la chestiunea de drept sesizată.

31. Pe fondul problemei de drept, a învederat că în carnetele de muncă ale salariaților a fost menționat, de regulă, pentru perioada anterioară anului 2001, salariul tarifar de încadrare, iar nu valoarea reală, primită în mod concret de către salariați. Astfel, de foarte multe ori, salariul tarifar de încadrare, menționat

în carnetele de muncă, nu reprezintă venitul încasat, în realitate, de către salariat.

32. Toate deciziile pronunțate anterior pentru lămurirea problematicii dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 nu au clarificat dacă, la stabilirea dreptului de pensie, pentru dovedirea salariilor brute sau nete, pot fi avute în vedere și adevărurile eliberate de angajator sau arhivar din documentele verificabile aflate în gestionarea lor sau numai așa cum rezultă din carnetele de muncă, cum limitativ a arătat legiuitorul.

33. Atât timp cât dispozițiile art. 165 din Legea nr. 263/2010 prevăd în mod expres că, la determinarea punctajelor lunare, se utilizează salariile brute până la 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991, s-a considerat că recalcularea drepturilor de pensie trebuie făcută prin valorificarea salariilor brute, așa cum au fost menționate de angajator.

34. În deplină concordanță cu deciziile nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, care confirmă necesitatea respectării principiului contributivității, se poate susține opinia potrivit căreia salariul brut menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă, așa cum este menționat chiar în text, la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii, și nu la salariul tarifar de încadrare care este menționat în carnetul de muncă.

35. Aplicarea principiului contributivității presupune ca orice element salarial pentru care salariatul/angajatorul a achitat contribuții de asigurări sociale să se reflecte în cuantumului pensiei.

36. Adevărurile depuse la casa teritorială de pensii nu sunt necesare dovedirii vechimii în muncă sau vechimii în serviciu realizate, care au fost deja avute în vedere la stabilirea pensiei, ci pentru a dovedi veniturile necesare recalculării drepturilor de pensie.

37. *Intimata Casa Județeană de Pensii Prahova*, prin consilier juridic, a apreciat prin punctul de vedere formulat că este necesară o clarificare a modului de interpretare a dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, față de practica neunitară identificată la nivelul instanțelor naționale de judecată.

38. Cu privire la chestiunea sesizată, a arătat că, față de dispozițiile art. 1 din Decretul nr. 196/1977 pentru stabilirea unor măsuri ce decurg din desființarea impozitului pe retribuițiile individuale și ale art. 165 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 263/2010, începând cu 1 iulie 1977, în calculul pensiei se valorifică salariul net, adică fără impozit.

39. De asemenea, conform art. 165 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010, în calculul pensiei până la data de 1 iulie 1977, când retribuiția tarifară se stabilea cu impozit, se valorifică salariul brut, adică retribuiția tarifară brută în care este inclus și impozitul.

40. Salariul înscris în carnetul de muncă până la 1 aprilie 2001, la care face referire art. 165 din Legea nr. 263/2010, cunoscut sub denumirea de retribuiție tarifară/salariu tarifar sau retribuiție/salariu de încadrare, în funcție de cum era acesta cu sau fără impozit, reprezintă retribuiție tarifară brută sau netă/salariu tarifar brut sau net, după caz.

41. În opinia intimății, interpretarea art. 165 din Legea nr. 263/2010 nu implică nicio dificultate, ci doar cunoașterea legislației muncii și a asigurărilor sociale anterioară datei de 1 aprilie 2001, corelată cu Legea nr. 19/2000 și Legea nr. 263/2010.

42. Noțiunea de salariu tarifar/retribuiție tarifară nu trebuie confundată cu noțiunea de salariu brut realizat sau venit brut. În carnetul de muncă retribuiția este înscrisă cu sau fără impozit, și nu cu sau fără sporuri.

43. Potrivit legislației asigurărilor sociale, contribuția individuală la bugetul de pensii, adică cea care se reține și se plătește din drepturile salariale ale angajatului, a fost introdusă începând cu data de 1 aprilie 2001.

44. Prin urmare, legiuitorul a fost obligat să stabilească o bază de calcul al pensiei, aferentă perioadei de activitate anterioare datei de 1 aprilie 2001, când salariatul nu avea instituită în sarcină o contribuție individuală la bugetul de pensii.

45. Astfel, dispozițiile art. 165 din Legea nr. 263/2010 (art. 164 din Legea nr. 19/2000) reglementează baza de calcul al pensiei pentru activitatea desfășurată înainte de 1 aprilie 2001, care nu trebuie în niciun caz confundată cu cea stabilită la art. 78 din Legea nr. 19/2000 (art. 96 din Legea nr. 263/2010).

46. Pentru clarificarea acestei delimitări, legiuitorul a făcut trimitere la baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, respectiv ce intra în calculul pensiei anterior datei de 1 aprilie 2001.

47. Cu alte cuvinte, pentru calculul pensiei, atunci când se valorifică o perioadă de activitate anterioară datei de 1 aprilie 2001, prin aplicarea art. 165 din Legea nr. 263/2010, trebuie analizată și stabilită baza de calcul al pensiei conform Legii nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 3/1977*), și Legii nr. 49/1992 pentru modificarea și completarea unor reglementări din legislația de asigurări sociale (*Legea nr. 49/1992*), din care rezultă că sporurile cu caracter permanent, altele decât cele expres menționate, sunt cele prevăzute în contractele individuale de muncă, de unde și caracterul lor de permanență.

48. Întrucât înainte de 1 aprilie 2001 nu exista contribuție individuală la sistemul public de pensii, baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001 este corelată cu contribuția la pensia suplimentară și este compusă din salariu/retribuiție tarifară și sporurile expres și limitativ prevăzute de lege.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

49. Completul de judecată al Curții de Apel Ploiești — Secția I civilă a reținut că, potrivit prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, la determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, astfel: a) salariile brute, până la data de 1 iulie 1977; b) salariile nete, de la data de 1 iulie 1977 până la data de 1 ianuarie 1991; c) salariile brute, de la data de 1 ianuarie 1991.

50. Aplicând *stricto sensu* acest text de lege, se impune a se proceda la valorificarea adevărurilor în care se menționează salariile brute obținute de reclamant până la data de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991, chiar dacă acestea nu sunt defalcate, în sensul indicării în mod separat a salariului tarifar de încadrare, a denumirii sporurilor cu caracter permanent, a procentului sau sumei acordate, a perioadei în care a primit sporul și a temeiului în baza căruia s-a acordat.

51. Aceasta întrucât, la data la care au intrat în vigoare dispozițiile Legii nr. 263/2010, Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Codul muncii*), prevedea la art. 160 că salariul cuprinde salariul de bază, indemnizațiile, sporurile, precum și alte adaosuri.

52. Aceleași dispoziții erau cuprinse și în Legea salarizării nr. 14/1991, cu modificările ulterioare, în vigoare de la 11 martie 1991 până la 28 februarie 2003, care la art. 1 alin. (2) prevedea că salariul cuprinde salariul de bază, adaosurile și sporurile la acesta.

53. Ca atare, noțiunea de salariu brut este diferită de cea de salariu de bază sau salariu de încadrare, fostul salariu tarifar

menționat de Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă, cu modificările ulterioare (*Decretul nr. 92/1976*), în vigoare de la 26 iulie 1976 până la 1 ianuarie 2011, ce a fost abrogat prin Codul muncii.

54. Salariul brut cuprinde suma veniturilor realizate de salariat, iar salariul net reprezintă diferența între salariul brut și cheltuielile deductibile (contribuții obligatorii și impozit).

55. Or, deși Legea nr. 263/2010 face trimitere la salariile brute sau nete în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, în realitate, în carnetul de muncă este înscrisă retribuiția tarifară de încadrare, echivalentul salariului tarifar de încadrare sau salariului de bază.

56. În acest sens s-au invocat prevederile art. 1 și art. 11 alin. 2 din Decretul nr. 92/1976, în vigoare în perioada 1976—2011, care se referă la retribuiția tarifară de încadrare, arătându-se totodată că nici pentru perioada anterioară acestui decret nu există dispoziții care să impună o asimilare a salariului brut cu salariul tarifar, care este menționat, de regulă, în carnetele de muncă, așa cum rezultă din cuprinsul art. 1 din Decretul nr. 90/1960 privind carnetul de muncă.

57. Venitul brut, în înțelesul legii în vigoare la data adoptării Legii nr. 263/2010, era compus din salariu de bază, sporuri, indemnizații, indiferent dacă au caracter permanent sau nu etc., deci toate veniturile brute încasate de angajat, iar salariul net este suma rezultată după reținerea din salariul brut a contribuțiilor și impozitului datorat de salariat, salariul brut nefiind echivalentul salariului brut de bază sau salariului tarifar sau de încadrare.

58. În schimb, alăturarea în art. 165 din Legea nr. 263/2010 a sintagmei *salariu brut sau net, după caz*, cu sintagma *în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă* este de natură a crea confuzii, câtă vreme înscrierile în carnetele de muncă, potrivit legislației anterioare, priveau retribuiția tarifară de încadrare.

59. Trebuie observat că, în cazul prezentării unor adevăruri ce atestă salariul brut al angajatului, în vederea recalculării pensiei acestuia, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, potrivit căruia, *„În situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege, pentru perioadele menționate la art. 16 lit. a) din lege, acestea vor cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente: a) denumirea angajatorului; (...) h) perioada în care a primit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat”*.

60. Sub acest aspect, potrivit dispozițiilor art. 16 lit. a) din Legea nr. 263/2010, constituie stagiul de cotizare în sistemul public de pensii vechimea în muncă recunoscută pentru stabilirea pensiilor până la data de 1 aprilie 2001.

61. De asemenea, conform art. 103 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, *„Cererea de pensionare, împreună cu actele prin care se dovedește îndeplinirea condițiilor prevăzute de prezenta lege, se depune, începând cu data îndeplinirii acestor condiții, la casa teritorială de pensii competentă, în a cărei rază domiciliază persoana”*.

62. Potrivit art. 76 alin. (1) lit. a) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, actele la care se face referire la art. 103 alin. (2) din lege pentru pensia pentru limită de vârstă, anticipată și anticipată parțială sunt: cererea pentru înscrierea la pensie (anexa nr. 6); carnetul de muncă (original și copie); carnetul de muncă pentru membrii CAP (original și copie); carnetul de asigurări sociale pentru agricultori (original și copie); alte acte prevăzute de lege privind vechimea în muncă sau vechimea în

serviciu realizată; actele de stare civilă ale solicitantului (...) și alte acte întocmite potrivit prevederilor legale prin care se dovedesc elemente necesare stabilirii drepturilor de pensie.

63. Or, adevărurile depuse de reclamant nu sunt necesare dovedirii vechimii în muncă sau vechimii în serviciu realizate, care au fost deja avute în vedere la stabilirea pensiei, ci pentru a dovedi veniturile necesare recalculării drepturilor de pensie, potrivit art. 107 din Legea nr. 263/2010, în sensul stabilirii pensiei în conformitate cu dispozițiile art. 94 din Legea nr. 263/2010, conform căruia cuantumul pensiei se determină prin înmulțirea punctajului mediu anual realizat de asigurat cu valoarea unui punct de pensie.

64. Astfel, potrivit art. 96 din aceeași lege, punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a sumei punctajelor lunare realizate în anul calendaristic respectiv, iar punctajul lunar se calculează prin raportarea câștigului salarial brut sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, la câștigul salarial mediu brut din luna respectivă, comunicat de Institutul Național de Statistică.

65. Ca atare, adevărurile care atestă cuantumul salariului brut încasat de angajați în vederea recalculării pensiei acestora nu se încadrează printre cele prevăzute de art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, care este aplicabil în situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege.

66. În realitate, adevărurile se încadrează printre actele întocmite potrivit prevederilor legale prin care se dovedesc elemente necesare stabilirii drepturilor de pensie, respectiv atestă salariul brut necesar stabilirii punctului de pensie, astfel încât ea este emisă potrivit legii, iar în privința ei legiuitorul nu a impus cerințele prevăzute la art. 124 alin. (1) sus-menționat.

67. Pe de altă parte, nu sunt incidente nici dispozițiile art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, potrivit cărora sporurile cu caracter permanent care se pot valorifica la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie, potrivit prevederilor art. 165 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, sunt cele prevăzute în anexa nr. 15. Adevărurile prin care se dovedesc aceste sporuri va cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente: a) denumirea angajatorului; b) datele de identificare a persoanei; c) perioada în care s-a desfășurat activitatea, cu indicarea datei de începere și de încetare a acesteia; d) funcția, meseria sau specialitatea exercitată; e) denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată; f) perioada în care a primit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat.

68. Din studierea conținutului acestui text normativ nu rezultă obligativitatea menționării salariului tarifar, iar, pe de altă parte, mențiunea din cuprinsul adevărurilor în sensul că au fost achitate contribuțiile la asigurările sociale potrivit dispozițiilor legale a fost asumată de către angajator sub sancțiunea legii penale, astfel încât, până la dovedirea falsului acestui înscris, această afirmație își produce pe deplin efectele.

69. În atare condiții, având în vedere că adevărurile din spețe supuse analizei nu se referă la cuantumul sporurilor încasate, ci la cuantumul salariului brut al foștilor angajați, s-a constatat că nu sunt obligatorii în asemenea cazuri mențiunile prevăzute la art. 127 alin. (2) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, cu atât mai mult cu cât acestea se referă la adevărurile întocmite pentru a atesta veniturile reprezentând sporurile cu caracter permanent care se pot valorifica la

stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie, potrivit prevederilor art. 165 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, deci doar cele acordate după data de 1 aprilie 1992.

70. Ca atare, câtă vreme pentru perioadele prevăzute de art. 165 alin. (1) lit. a) și c) din Legea nr. 263/2010 adeverințele respectă cerințele prevăzute de lege, în sensul că atestă salariul brut încasat de reclamant în perioadele anterioare datei de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991 până la 1 aprilie 2001, ele trebuie avute în vedere și valorificate.

71. Pe de altă parte, art. 165 din Legea nr. 263/2010 se referă la data de 1 iulie 1977, când a intrat în vigoare Legea nr. 3/1977, lege ce a fost abrogată de Legea nr. 19/2000.

72. Legea nr. 3/1977 statua la art. 1 că pensia se stabilește în raport cu contribuția adusă de fiecare om al muncii la dezvoltarea societății și se diferențiază în funcție de vechimea în muncă, retribuiția avută și grupa de muncă, iar la art. 10 se menționa că retribuiția tarifară, care se ia ca bază de calcul la stabilirea pensiei, este media retribuițiilor tarifare lunare din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate.

73. Art. 10 din Legea nr. 3/1977 a fost modificat prin art. III pct. 1 din Legea nr. 49/1992, astfel: „Baza de calcul la stabilirea pensiei este media din 5 ani lucrați consecutiv, la alegere, din ultimii 10 ani de activitate, a salariului de bază și a următoarelor:

- sporul de vechime în muncă;
- sporul pentru lucrul în subteran, precum și pentru lucrul pe platformele marine de foraj și extracție;
- indemnizația de zbor;
- sporul pentru condiții grele de muncă;
- sporul pentru lucrul sistematic peste programul normal;
- sporul pentru exercitarea unei funcții suplimentare;
- alte sporuri cu caracter permanent prevăzute în contractele individuale de muncă, potrivit legii.”

74. Anterior Legii nr. 3/1977 erau aplicabile dispozițiile art. 5 din Legea nr. 27/1966 privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară, republicată, în vigoare de la 1 ianuarie 1967 până la 1 iulie 1977, potrivit cărora, pentru stabilirea cuantumului pensiei, se iau în considerare, după felul pensiei, următoarele elemente: a) vechimea în muncă; b) salariul tarifar de încadrare; c) gradul de invaliditate și cauza care a provocat invaliditatea; d) condițiile de la locul de muncă.

75. Decretul nr. 389/1972 cu privire la contribuția pentru asigurările sociale de stat, cu modificările și completările ulterioare (*Decretul nr. 389/1972*), în vigoare de la 1 ianuarie 1973 până la 1 aprilie 2001, abrogat și înlocuit prin Legea nr. 19/2000, statua la art. 1 că unitățile care folosesc personal salariat sunt datorare să verse la bugetul asigurărilor sociale de stat o contribuție de 15% asupra câștigului brut realizat de personalul lor salariat, indiferent de forma în care se realizează aceste venituri, de fondul din care se plătesc și de durata contractului de muncă.

76. Acesta a fost modificat de art. II pct. 1 din Legea nr. 49/1992, conform căruia: „Pentru persoanele juridice și fizice care folosesc personal salariat, contribuția asigurărilor sociale de stat se stabilește diferențiat, astfel:

- 35% asupra câștigului brut realizat de salariații încadrați în grupa I de muncă;
- 30% asupra câștigului brut realizat de salariații încadrați în grupa a II-a de muncă;
- 25% asupra câștigului brut realizat de celelalte categorii de salariați;
- 15% asupra salariului brut primit, dar nu mai puțin decât salariul minim brut pe țară, în cazul personalului casnic angajat de persoane fizice pentru îngrijirea persoanelor în vârstă, handicapatilor și a copiilor.”

77. Raportând aceste dispoziții la art. 96 din Legea nr. 263/2010, potrivit căruia punctajul anual al asiguratului se

determină prin împărțirea la 12 a sumei punctajelor lunare realizate în anul calendaristic respectiv, iar punctajul lunar se calculează prin raportarea câștigului salarial brut/soldei brute sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul al contribuției de asigurări sociale, la câștigul salarial mediu brut din luna respectivă, comunicat de Institutul Național de Statistică, se poate observa că, deși baza de calcul la stabilirea pensiei se raporta la salariul tarifar de încadrare, salariul de bază sau retribuiția tarifară de încadrare, venitul asigurat era câștigul brut realizat de salariat.

78. În atare condiții, în deplină concordanță cu deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, care confirmă necesitatea respectării principiului contributivității, se poate susține opinia potrivit căreia salariul brut menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă, așa cum este menționat chiar în cuprinsul textului, la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii, și nu la salariul tarifar de încadrare care era menționat în carnetul de muncă.

79. Un contraargument poate fi însă faptul că la alin. (2) al art. 165 se menționează că, la determinarea punctajelor lunare, pe lângă salariile prevăzute la alin. (1), se au în vedere și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare, iar la alin. (3) al aceluiași articol se detaliază modul în care se utilizează sporul de vechime la stabilirea punctajelor lunare în perioadele 1 martie 1970 — 1 septembrie 1983, 1 septembrie 1983 — 1 aprilie 1992, ceea ce ar conduce la concluzia că în realitate salariile brute sau nete menționate la alin. (1) sunt salariile tarifare de încadrare, și nu cele rezultate prin adăugarea la salariul de bază a sporurilor și altor asemenea sume încasate potrivit legii.

VI. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

80. În urma solicitării adresate de către Înalta Curte de Casație și Justiție, datele comunicate de instanțele naționale au relevat că la nivelul curților de apel Timișoara, Oradea, Alba Iulia, Galați și Bacău nu s-a identificat practică judiciară.

81. La nivelul Curții de Apel Brașov practica judiciară este unitară în sensul că salariile brute menționate la art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, cuprinse în adeverințe, nu pot fi valorificate la recalcularea pensiei. În justificarea acestei soluții s-a precizat că din coroborarea prevederilor art. 165 alin. (1) și (2) din Legea nr. 263/2010 reiese că prin salariile nete sau brute se au în vedere salariile de încadrare înscrise în contractul individual de muncă, la care se adaugă sporurile cu caracter permanent. Expresia „salariile brute sau nete” din art. 165 al Legii nr. 263/2010 are în vedere salariile tarifare de încadrare, cărora li s-a reținut sau nu impozitul aferent și nu se identifică cu veniturile brute.

82. Practica judiciară la nivelul Curții de Apel Constanța este unitară, în sensul că se valorifică veniturile brute atestate în adeverințe eliberate de fostul angajator, dacă sunt îndeplinite condițiile indicate prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

83. La nivelul Curții de Apel Cluj au fost identificate mai multe hotărâri judecătorești definitive din cuprinsul cărora rezultă existența unei practici constante și unitare, potrivit căreia sunt nefondate cererile reclamantilor având ca obiect recalcularea pensiei cu luarea în considerare a salariilor brute (veniturilor brute) menționate în adeverințele eliberate de foștii angajatori. Pentru a pronunța aceste soluții, instanțele au avut în vedere

faptul că adeverințele atestă totalul câștigurilor brute realizate în fiecare lună, fără a preciza în mod distinct care sunt veniturile realizate, respectiv cât reprezintă salariul de încadrare și cât sporurile și care este temeiul legal de acordare a acestor venituri.

84. La Curtea de Apel Târgu Mureș s-a conturat opinia că salariile brute la care se face referire în art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 vizează câștigul brut realizat de reclamant. În acord cu deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, s-a apreciat că aplicarea principiului contributivității presupune ca orice element salarial pentru care salariatul/angajatorul a achitat contribuții de asigurări sociale să se reflecte în cuantumul pensiei.

85. Practica judiciară la nivelul instanțelor din circumscripția teritorială a Curții de Apel Pitești a fost în sensul că, în acord cu dispozițiile art. 96 alin. (2) și art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, salariile obținute în perioada anterioară datei de 1 aprilie 2001 vor fi valorificate la determinarea punctajelor lunare indiferent de forma în care au fost consemnate în carnetul de muncă, în perioade diferite, respectiv salarii brute sau nete, și nu salarii tarifare de încadrare. S-a reținut că din interpretarea sistematică a celor două texte de lege rezultă că ceea ce se ia în calcul nu este numai salariul înscris în carnetul de muncă, ci și venitul brut lunar, care cuprinde și sporuri și adaosuri pentru care legea a prevăzut, iar angajatorul a reținut și virat contribuții de asigurări sociale. Art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 are menirea de a clarifica, dată fiind succesiunea în timp a legilor, modalitatea de înscriere în carnetul de muncă a salariilor în cursul anilor și modalitatea de stabilire a bazei de calcul al contribuției de asigurări sociale. Acest text, normă tranzitorie, nu este de natură a înlătura de la aplicare principiul contributivității.

86. În jurisprudența Curții de Apel București, în determinarea caracterului valorificabil sau nevalorificabil al unui venit, ca regulă generală, au fost avute în vedere principiile consacrate de Legea nr. 263/2010 și de jurisprudența obligatorie a Înaltei Curți de Casație și Justiție, analizându-se dacă venitul a fost inclus în baza de calcul conform legislației anterioare, dacă este înregistrat în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și dacă pentru acesta s-a plătit contribuția de asigurări sociale. Totodată, s-a avut în vedere că adeverințele eliberate de foștii angajatori trebuie să îmbrace o anumită formă, în condițiile art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, care impune ca adeverința să cuprindă denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată, perioada în care a primit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat. S-a considerat că aceste cerințe trebuie privite din perspectiva principiului contributivității, a cărui aplicare nu poate rămâne la nivel abstract, ci trebuie să fie realizat în concret, în raport cu natura fiecărui venit și cu dispozițiile legale incidente privind categoriile de venituri supuse plății contribuției de asigurări sociale.

87. Curtea de Apel Iași a înaintat o decizie prin care a fost respinsă acțiunea, reținându-se că, deși fostul angajator a plătit contribuția de asigurări sociale, nu este îndeplinită și cea de-a doua condiție prevăzută în Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, respectiv ca venitul efectiv realizat sub formă de acord global menționat să fie inclus în salariile brute realizate în intervalul litigios. Cu alte cuvinte, s-a apreciat că trebuia defalcat salariul tarifar (brut sau net, în funcție de mențiunile din carnetul de muncă) și separat venitul obținut suplimentar.

Printr-o altă hotărâre definitivă a fost admisă acțiunea privind valorificarea sporului pentru muncă în „regim prelungit” potrivit Deciziei nr. 5 din 20 septembrie 2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiunile Unite.

S-a mai depus o hotărâre prin care au fost valorificate sporurile care făceau parte din fondul de salarii la care se plăteau contribuții de asigurări sociale.

88. Curtea de Apel Suceava a identificat practică judiciară în sensul că în noțiunea de „salarii brute sau nete” se includ și veniturile realizate în acord global, deoarece, deși fac parte din venitul brut, nu au fost valorificate la stabilirea drepturilor de pensie, cu toate că angajatorul a achitat contribuțiile de asigurări sociale către stat.

89. Curtea de Apel Craiova a înaintat o serie de hotărâri judecătorești definitive prin care s-a reținut că art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă la salariile brute sau nete, astfel cum au fost înregistrate în carnetul de muncă, în funcție de cum erau stabilite — cu sau fără impozit, raportat la prevederile legale incidente. În același sens sunt și prevederile art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească și alte acte ce atestă vechimea în muncă și menționează expres atât salariul tarifar de încadrare, cât și denumirea sporurilor cu caracter permanent, procentul sau suma acordată, perioada în care s-a acordat acesta și temeiul în baza căruia s-a acordat.

S-a arătat că nu pot fi valorificate mențiunile din adeverință referitoare la toate veniturile nete obținute de salariat, deoarece ar putea cuprinde și sporuri care au fost deja valorificate de casa de pensii sau, dimpotrivă, pe care legiuitorul a ales să nu le considere ca fiind elemente de calcul al pensiei.

În practica acestei instanțe s-a reținut că veniturile obținute în acord global se valorifică condiționat de includerea lor în salariul brut și de achitarea contribuțiilor aferente acestora de către angajator, cu specificația că, în perioada în care au fost încasate, nu exista obligația salariatului de a vira contribuția pentru pensia de asigurări sociale, această obligație revenind numai angajatorului, eventuala nereținere a procentului pentru pensia suplimentară aferentă sumelor realizate în acord nefiind aptă prin ea însăși să atragă respingerea cererii de valorificare a adeverinței.

90. Curtea de Apel Ploiești — instanța de sesizare a înaintat hotărâri judecătorești definitive, care se regăsesc atașate și la încheierea de sesizare, din care rezultă existența unei practici neunitare, după cum urmează:

O opinie a fost în sensul că, dacă adeverințele depuse de reclamant în casa de pensii menționează că veniturile consemnate în acestea sunt salarii brute, ele trebuie luate în considerare, potrivit prevederilor art. 165 din Legea 263/2010. Această opinie nu consideră aplicabil art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, care este incident în situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege, întrucât adeverințele depuse de reclamant nu sunt necesare dovedirii vechimii în muncă sau vechimii în serviciu realizate, care au fost deja avute în vedere la stabilirea pensiei, ci pentru a dovedi veniturile necesare recalculării drepturilor de pensie.

Ca atare, câtă vreme pentru perioadele prevăzute de art. 165 alin. (1) lit. a) și c) adeverințele respectă cerințele prevăzute de lege, în sensul că atestă salariul brut încasat de reclamant în

perioadele anterioare datei de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991 până la 1 aprilie 2001, s-a apreciat că ele trebuie avute în vedere și valorificate.

Într-o altă opinie s-a apreciat că aceste adeverințe nu pot fi valorificate, pentru că, în realitate, deși menționează salariul brut, sumele sunt venituri brute, pentru a căror valorificare nu există un temei legal.

Această opinie aplică art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, care stabilește conținutul adeverințelor emise în situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege, pentru perioadele menționate la art. 16 lit. a) din lege.

Din cuprinsul dispozițiilor art. 165 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 rezultă că stabilirea pensiei se face în funcție de salarii (nu venituri), la aceste salarii adăugându-se și sporurile și alte venituri care au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare.

91. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 2.680/C/3.779/III-5/2018 din 14 noiembrie 2018, a comunicat că la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și jurisprudența Curții Constituționale

92. Analizând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, în procedurile de unificare a practicii judiciare, a fost identificată *Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018*, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, în Dosarul nr. 857/113/2016, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, raportat la principiul contributivității reținut în considerentele Deciziei nr. 5 din 20 septembrie 2010, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secțiile Unite, și ale deciziilor nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, în situația în care veniturile realizate de salariați în perioada anterioară anului 2001 sunt mai mici decât salariile înscrise în carnetul de muncă.

93. Prezintă relevanță în cauză și cele statuate prin *Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiile Unite nr. 5 din 20 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 31 martie 2011, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 17 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011, și Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013*.

94. Dispozițiile art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 au făcut obiectul controlului de constituționalitate realizat în cadrul *Deciziei Curții Constituționale nr. 466 din 23 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 12 noiembrie 2014*, prin care s-au reținut următoarele:

„15. (...) dispozițiile art. 165 din Legea nr. 263/2010 au același conținut normativ ca prevederile art. 164 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, abrogată prin Legea nr. 263/2010. Asupra dispozițiilor art. 164 din Legea nr. 19/2000, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 506 din 9 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 368 din 1 iunie 2009, reținând că «modul de stabilire a punctajului mediu anual, a valorii punctului de pensie, a condițiilor de includere a unor perioade în stagiul de cotizare, ca și a altor condiții și criterii de calcul al pensiilor țin de competența și opțiunea exclusivă a legiuitorului, fiind norme cu caracter tehnic. Astfel, Parlamentul le poate stabili și modifica în raport cu posibilitățile financiare disponibile ori cu modificările ce se produc în resursele economico-financiare ale societății.»

16. Referitor la stabilirea bazei de calcul al pensiilor în funcție de anumite categorii de venituri realizate de salariați anterior intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 736 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 4 din 4 ianuarie 2007, a reținut că «verificarea împrejurărilor dacă, potrivit legislației anterioare, s-au încasat sau nu contribuții la asigurările sociale de stat pentru veniturile excluse de la stabilirea punctajului anual și dacă aceste venituri au făcut sau nu parte din baza de calcul al pensiilor constituie probleme de fapt și de aplicare a legii în cazuri concrete individuale, a căror soluționare intră în competența exclusivă a instanței judecătorești.»

17. Cu privire la categoriile de venituri stabilite pentru determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 51 din 23 ianuarie 2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit următoarele: «În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale». În considerentele acestei decizii, instanța supremă a reținut că «principalul element obiectiv apt să conducă la o justă și legală stabilire și reactualizare a pensiilor provenind din fostul sistem de asigurări sociale de stat îl reprezintă contribuțiile de asigurări sociale plătite, astfel că la stabilirea și reactualizarea drepturilor de pensie trebuie luate în calcul toate sporurile și alte venituri de natură salarială pentru care angajatorul/angajatul a plătit contribuția pentru asigurările sociale de stat. Evident, acest mod de interpretare a normelor legale în materie nu va fi de natură să înlăture beneficiul prevederilor art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000, în sensul că se prezumă că s-au plătit aceste contribuții pentru sporurile care au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înregistrate în carnetul de muncă, abordarea prezentată înscriindu-se în orientarea Înaltei Curți de Casație și Justiție reflectată de celelalte decizii pronunțate în recursurile în interesul legii promovate în această materie, cu referire expresă la Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010 și Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011.»

18. Astfel, prin Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 22 noiembrie 2011, Înalta Curte de Casație și Justiție — în

interpretarea dispozițiilor art. 2 lit. e), art. 78 și art. 164 alin. (1) și (2) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și ale art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat — a decis următoarele: «Formele de retribuire obținute în acord global, prevăzute de art. 12 alin. 1 lit. a) din Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii nr. 57/1974, vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, dacă au fost incluse în salariul brut și, pentru acestea, s-a plătit contribuția de asigurări sociale la sistemul public de pensii.»

19. Având în vedere toate acestea, Curtea reține că textul de lege criticat precizează că, la determinarea punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, și nu reglementează modalitatea de stabilire a salariilor brute/nete pentru perioada 1977—2001, și anume categoriile concrete de venituri care se includ în salariul brut/salariul net.

20. Curtea constată că veniturile concrete care se includ în salariul brut/salariul net utilizate în vederea determinării punctajelor lunare, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, sunt stabilite în anexa nr. 15 la Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, având ca titlu «*SPORURILE, INDEMNIZAȚIILE ȘI MAJORĂRILE DE RETRIBUȚII TARIFARE care, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, au făcut parte din baza de calcul a pensiilor și care se utilizează la determinarea punctajului mediu anual*». Potrivit «Mențiunii» cuprinse în anexa nr. 15 «*Nu sunt luate în calcul la stabilirea punctajului mediu anual întrucât nu au făcut parte din baza de calcul a pensiilor, conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001: — formele de retribuire în acord sau cu bucată, în regie ori după timp, pe bază de tarife sau cote procentuale;*».

21. Așadar, inegalitățile pretinse de autorul excepției de neconstituționalitate — constând în excluderea de la veniturile ce sunt luate în calcul la determinarea punctajelor anuale în vederea stabilirii drepturilor de pensie a veniturilor obținute în forma de retribuire în acord global — provin din prevederile mențiunii din anexa nr. 15 la Normele de aplicare a Legii nr. 263/2011 (prevederi ce nu pot forma obiect al excepției de neconstituționalitate), iar nu din textul de lege criticat.»

VIII. Raportul asupra chestiunii de drept

95. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că nu sunt întrunite în cauză premisele necesare declanșării acestui mecanism de unificare a practicii judiciare și că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă.

IX. Înalta Curte de Casație și Justiție

96. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorii-raportori și chestiunea de drept ce se solicită a fi dezlegată, constată următoarele:

97. Conform dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre*

prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

98. De asemenea, art. 520 alin. (1) din Codul de procedură civilă stabilește că: „*Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după debateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților*”.

99. Admisibilitatea sesizării este subordonată întrunirii condițiilor cumulative impuse prin dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă și care se referă la:

- a) existența unei cauze aflate în curs de judecată;
- b) cauza să fie soluționată în ultimă instanță de instanța de trimitere;
- c) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- d) ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată;
- e) chestiunea de drept identificată să prezinte caracter de noutate și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat și nici să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

100. Primele trei condiții de admisibilitate sunt îndeplinite întrucât cauza în care s-a ivit chestiunea de drept se află în curs de judecată în ultimă instanță la Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă, instanță ce a fost investită cu soluționarea unui apel declarat într-un litigiu având ca obiect obligarea părâtei casa teritorială de pensii la emiterea deciziei de recalculare a drepturilor de pensie, cu luarea în considerare a salariilor brute ce rezultă din adevărînța eliberată de depozitarul arhivei fostului angajator.

101. Completul de judecată ce a declanșat procedura întrebării prealabile este legal investit cu soluționarea apelului împotriva sentinței pronunțate de tribunal în această cauză și judecă, potrivit legii (art. 155 din Legea nr. 263/2010), în ultimă instanță, hotărârea sa nefiind supusă recursului [potrivit art. XVIII alin. (2) teza a treia din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare (Legea nr. 2/2013)].

102. Sesizarea nu întrunește însă condiția de admisibilitate referitoare la ivirea unei chestiuni de drept de a cărei lămurire să depindă soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată.

103. În acest sens, se reține că instanța de trimitere a fost investită cu soluționarea unui litigiu în care reclamantul a solicitat obligarea casei teritoriale de pensii la recalcularea pensiei, prin valorificarea salariilor brute ce rezultă din adevărînța emisă de depozitarul arhivei fostului angajator, în ipoteza în care cererea cu același obiect a fost respinsă de părâtă prin decizie, motivat de împrejurarea că adevărînța nu atestă salariile brute ale reclamantului, în sensul prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010.

104. Prima instanță a respins acțiunea, chiar în condițiile în care a înțeles să dea eficiență statuărilor obligatorii din deciziile nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, prin care a fost afirmat principiul contributivității, reținând că, deși deciziile menționate au fost date în interpretarea unor dispoziții ale Legii nr. 19/2000 [art. 2 lit. e) și art. 164] și ale Ordonanței de urgență

a Guvernului nr. 4/2005, soluțiile lor legislative se regăsesc reluate, în același conținut, în dispozițiile Legii nr. 263/2010, astfel că și dezlegările obligatorii de recurs în interesul legii își păstrează actualitatea.

105. De asemenea, respingând acțiunea, a mai reținut că adeverința contestatorului nu conține suficiente date care să îi permită aplicarea Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, care impune, printre altele, condiția — pentru ca sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 să poată fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiei — ca acestea să fi fost incluse în baza de calcul al pensiei conform legislației anterioare. Or, adeverința în cauză cuprinde doar cuantumul salariilor tarifare și brute realizate de contestator în perioadele 22.02.1968 — 25.10.1970 și 3.03.1972 — 1.04.2001, atestând că angajatorul a calculat, a reținut și a virat cotele aferente contribuției de asigurări sociale și contribuția la pensie suplimentară. Însă adeverința nu individualizează distinct sporurile permanente, procentul sau suma acordată, perioada de timp în care partea a primit sporul, temeiul de drept ce a stat la baza acordării și nici sumele primite cu alt titlu (sporuri nepermanente, prime, compensații), așa cum prevede art. 124 alin. (1) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, și cum ar fi fost necesar pentru a permite instanței verificările necesare aplicării Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

106. Instanța nu a primit teza contestatorului în sensul că salariile brute indicate în adeverință ar fi trebuit valorificate în integralitate, arătând că, tocmai pornind de la considerentele Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012, includerea sau neinclusiunea veniturilor (încasate cu alt titlu decât salariu tarifar de încadrare) în baza de calcul și încasarea sau neîncasarea contribuției de asigurări sociale pentru veniturile prevăzute de textele de lege ce au generat o practică neunitară constituie o problemă de fapt, specifică fiecărui caz.

107. O atare verificare nu ar putea fi realizată decât în condițiile indicării naturii sporului/primei/compensației, a procentului sau sumei acordate, a perioadei de timp în care a primit acel spor și a temeiului de drept ce a stat la baza acordării, pentru că, în principiu, nu pot fi valorificate la stabilirea drepturilor de pensie și veniturile încasate cu caracter ocazional de către beneficiarul dreptului la pensie.

108. Apelul declarat a criticat, în esență, neaplicarea dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010, conform cărora la determinarea punctajelor lunare se utilizează salariile brute (adică toate veniturile brute din muncă, constând din salariul de bază, precum și adaosurile salariale), iar nu doar salariul de încadrare (suma înscrisă în contractul individual de muncă, fără sporuri, alte indemnizații sau adaosuri), aceasta în condițiile în care adeverința prezentată conține salariul brut încasat (salariul de bază, precum și adaosurile salariale), iar în carnetul de muncă este consemnat doar salariul tarifar.

109. În soluționarea acestei cauze, la solicitarea apelantului-contestator și în reformularea cererii sale de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile [privitoare la lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 alin. (1)—(3) din Legea nr. 263/2010, raportat la principiul contributivității], instanța de trimitere a dedus dezlegării chestiunea privind lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 referitoare la noțiunea de „salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă”, prin raportare la actele normative ce

reglementau modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabileau că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare.

110. Argumentându-și sesizarea, instanța de trimitere a arătat, în esență, că, potrivit dispozițiilor din Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă (în vigoare până în anul 2011), în cuprinsul acestuia se înscrie retribuiția tarifară, echivalentă salariului de încadrare sau de bază, și că nu există dispoziții care să impună o asimilare a salariului brut cu cel tarifar.

111. În opinia sa, alăturarea în art. 165 din Legea nr. 263/2010 a sintagmei „salariu brut sau net, după caz” cu sintagma „în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă” este de natură a crea confuzii câtă vreme înscrierile în carnetele de muncă, potrivit legislației anterioare, priveau retribuiția tarifară de încadrare.

112. Instanța de trimitere admite că nu există nicio dificultate în stabilirea diferențelor între salariul tarifar (de bază, de încadrare), salariul brut și salariul net, nici la nivel legislativ și nici la nivel de jurisprudență.

113. Potrivit celor anterior prezentate, chestiunea dedusă lămuririi de instanța de trimitere ține de problema recunoașterii dreptului la recalcularea pensiei în condițiile art. 165 din Legea nr. 263/2010, cu referire la sporuri și venituri suplimentare punctajelor anuale luate în calcul la stabilirea dreptului la pensie, pe baza adeverințelor emise de foștii angajatori sau de deținătorii arhivelor acestora, în raport cu modul de valorificare a acestor probatorii.

114. Se reține și faptul că, în justificarea sesizării, instanța de trimitere s-a prevalat de existența unei jurisprudențe neunitare la nivelul mai multor instanțe din țară, plasate în aceeași cazuistică a modalității diferite în care instanțele au acceptat să valorifice, în procedura de recalculare a pensiilor, adeverințele emise de angajatori care atestă salariile brute obținute de foștii angajați.

115. Se constată însă că dezlegarea problemei de drept sesizate de instanța de trimitere ca fiind prezentă la nivelul conținutului normei reprezentate de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 — în ceea ce privește trimiterea la „salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă” —, unită cu conținutul art. 11 alin. 2 din Decretul nr. 92/1976, care menționează înscrierea în carnetul de muncă a retribuiției tarifare de încadrare, precum și a altor drepturi ce se includ în aceasta, nu este aptă să conducă în sine la dezlegarea pe fond a litigiului cu soluționarea căruia a fost investită curtea de apel.

116. În primul rând, afirmația în sensul că în carnetul de muncă se regăsește înscris salariul tarifar nu corespunde realității, în practică regăsindu-se cel mai adesea înscrise, alături de acesta, și sporurile acordate angajatului, aspect ce a fost sesizat, pe cale de apărare, de către intimata casa teritorială de pensii și în litigiul dedus judecății în prezenta cauză.

117. Situația este admisă de însuși textul de lege — art. 165 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 — care prevede că, la determinarea punctajelor lunare, pe lângă salariile prevăzute la alin. (1) se au în vedere și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul al pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, conform legislației în vigoare.

118. Tot astfel, prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii s-a statuat că: „În interpretarea și aplicarea prevederilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor

sociale de stat, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 vor fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, *sunt înregistrate în carnetul de muncă* (s.n.) sau în adevărinite eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale”.

119. Prin urmare, de vreme ce realitatea a demonstrat că în carnetul de muncă al salariatului au fost înscrise, alături de salariul tarifar, și sporurile convenite acestuia pentru munca prestată, împrejurare acceptată deopotrivă de legiuitor, este lipsit de interes ori de sens a statua potrivit celor solicitate de instanța de trimitere, anume că, în acord cu legislația care stabilea regimul de ținere și întocmire a carnetelor de muncă, în cuprinsul acestuia era înscris/se înscrisa salariul tarifar al angajatului.

120. O atare dezlegare nu aduce niciun plus raționamentului necesar soluționării cauzei cu judecata căreia instanța de trimitere a fost investită, de vreme ce aplicarea dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 în cererile de recalculare a pensiilor din sistemul public nu poate avea loc prin reținerea izolată a alin. (1) al acestuia, fără corelarea necesară cu alin. (2) al aceluiași articol, dată de sintagma *„pe lângă salariile prevăzute la alin. (1)”*, astfel cum, de altfel, rezultă din considerentele Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii și cum s-a stabilit implicit, dar cu titlu obligatoriu, prin dispoziitivul aceleiași decizii, atunci când s-a condiționat luarea în calcul la stabilirea și recalcularea pensiei a sporurilor și veniturilor suplimentare nu doar de plata contribuției de asigurări sociale pentru acestea, ci și de includerea lor în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

121. Inapținutudinea problemei de drept sesizate în dezlegarea raportului juridic litigios dedus judecății este demonstrată și de argumentarea instanței de trimitere asupra fondului chestiunii de drept, întrucât pentru a ajunge la concluzia valorificării adevărurilor în care se menționează salariile brute obținute de angajat până la data de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991, chiar dacă acestea nu sunt defalcate (în sensul indicării în mod separat a salariului tarifar de încadrare, a denumirii sporurilor cu caracter permanent, a procentului sau sumei acordate, a perioadei și temeiului în baza cărora partea a primit sporul), curtea de apel aplică multe alte raționamente care ies din aria chestiunii de drept sesizate, cum ar fi:

— inaplicabilitatea, în privința adevărurilor ce atestă salariul brut al angajatului, a dispozițiilor art. 124 alin. (1) și ale art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, relativ la elementele obligatorii ale unor atari documente;

— concluzia — pe care o deduce în baza analizării dispozițiilor Legii nr. 3/1977, ale Decretului nr. 389/1972, ale Legii nr. 49/1992 și ale art. 96 din Legea nr. 263/2010 — în sensul că, deși baza de calcul la stabilirea pensiei se raporta la salariul tarifar de încadrare, salariul de bază sau retribuția tarifară de încadrare, venitul asigurat era dat de câștigul brut realizat de salariat.

122. De altfel, în baza acestui din urmă raționament deduce instanța de trimitere, în dezacord cu dezlegările din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii nr. 19 din 10 decembrie 2012, că, în respectarea principiului contributivității, salariul brut menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă

la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii, și nu la salariul tarifar de încadrare care era menționat în carnetul de muncă, astfel încât procedura de recalculare a pensiilor poate avea loc prin simpla dovedire a salariilor brute, care includ orice fel de sporuri sau adaosuri salariale pentru care angajatorul declară, pe propria răspundere, că s-au plătit contribuții de asigurări sociale.

123. Separat de acest aspect, jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a stabilit că, pentru a se recurge la procedura instituită prin dispozițiile art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, este necesară o anume dificultate a chestiunii de drept supuse interpretării, condiție de admisibilitate care, deși nu rezultă expres din textul reglementării, decurge neîndoielnic din rațiunea instituției cu rol unificator de jurisprudență. Astfel, s-a vorbit, în legătură cu chestiunea de drept dedusă interpretării prin mecanismul procedural prevăzut de art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, de necesitatea ca norma disputată să fie îndoielnică, imperfectă, lacunară sau neclară. În consecință, chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una serioasă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege, fie din cauză că acest text este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare¹.

124. Pentru a fi considerată reală, problema de drept trebuie să privească posibilitatea interpretării diferite sau contradictorii a unui text de lege, a unei reguli cutumiare neclare, incomplete ori, după caz, incerte sau incidența unor principii generale al căror conținut sau sferă de aplicare sunt discutabile. În acest sens, instanța care inițiază sesizarea este obligată să releve norma a cărei interpretare se solicită, caracterul complex sau, după caz, precar al reglementării, de natură a conduce, în final, la o jurisprudență neunitară.

125. Aceste condiții nu se verifică în privința chestiunii de drept sesizate, care nu apare ca fiind una esențială, deoarece instanța de trimitere nu justifică în vreun fel nici dificultățile întâmpinate în interpretarea normei art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și nici pe cele determinate de corelarea acesteia cu dispozițiile legale din alte acte normative (spre exemplu, cele care reglementează ținerea și întocmirea carnetelor de muncă).

126. Instanța de trimitere nu expune care ar fi variantele de interpretare posibile în legătură cu înțelesul art. 165 alin. (1) ori al sintagmei *„salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă”*, în contextul reglementării de ansamblu a art. 165 (în întregul său) și, mai ales, cum s-a reflectat această posibilitate de interpretare în soluțiile instanțelor, prezentate ca exemple de practică neunitară.

127. Dimpotrivă, examinarea chestiunii de drept sesizate, astfel cum a fost expusă de instanța de trimitere, relevă că posibilă „problemă de drept” își are sursa într-o variantă de interpretare izolată a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și, deci, contrară interpretării și înțelesului exact al normei, dat de corelarea sa necesară cu alin. (2) al aceluiași articol, astfel cum a fost determinat deja prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, dovada evidentă în acest sens fiind dată de faptul că, prezentând cealaltă opinie (sub forma unui contraargument), instanța de trimitere se referă chiar la înțelesul și sensul sintagmelor, pretins a fi neclare din alin. (1) al art. 165, ce rezultă din corelarea lor cu alin. (2) al aceluiași articol, potrivit

¹ Decizia nr. 16 din 23 mai 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016.

interpretării și dezlegării realizate prin menționata decizie pronunțată în recurs în interesul legii.

128. În plus, se observă că divergența în jurisprudența instanțelor invocată de instanța de sesizare nu se situează nicidecum la nivelul definirii noțiunilor de salarii brute sau nete, salarii tarifare ori al determinării tipului de salariu avut în vedere de norma art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, ci în modul în care fiecare dintre acestea a valorificat, de la caz la caz, adevărurile emise de angajator/deținătorul arhivei acestuia în procedura de recalculare a pensiei, în funcție de cât de detaliate au fost prezentate informațiile cu privire la salariile, sporurile și alte adaosuri salariale realizate de fostul angajat și de contribuțiile de asigurări sociale suportate de angajator și/sau de fostul angajat. Modul de valorificare a acestor instrumente probatorii a fost influențat de înțelesul mai larg ori mai restrictiv pe care îl dau instanțele principiului contributivității avut în vedere și la pronunțarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, existând instanțe care, în procedura recalculării pensiei, valorifică adevărurile care atestă salariile brute ale fostului angajat și faptul că s-au plătit contribuții de asigurări sociale (aplică Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 sus-menționată, în înțelesul dat de penultimul considerent al motivării acesteia), dar și instanțe care, în temeiul dispozițiilor art. 124 alin. (1) și art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, impun condiții de formă adevărilor și pretind un conținut detaliat al acestora pentru a putea face aplicarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 — Completul competent să judece recursul în interesul legii (în înțelesul dat de considerente, dar și de dispozitiv), admitând că nu orice fel de sporuri pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale justifică recalcularea pensiei, ci doar acelea care, în plus, au fost incluse în baza de calcul al pensiei, conform legislației anterioare.

129. Niciuna din soluțiile evocate de instanța de trimitere nu denotă o dificultate în înțelegerea și aplicarea normei art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, de felul sau natura celei ridicate de instanța de sesizare, așa încât se poate reține că întrebarea instanței relevă o părere izolată, nesusținută de o jurisprudență care, prin caracterul său controversat în rezolvarea chiar a chestiunii de drept sesizate, să necesite și să justifice intervenția Înaltei Curți de Casație și Justiție pe calea mecanismului instituit prin art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă, în vederea preîntâmpinării generalizării practicii neunitare.

130. Chestiunea de drept sesizată nu respectă nici cerința nouătăii.

131. Privită în substanță, potrivit observațiilor de la punctul anterior, chestiunea de drept ridicată de instanța de trimitere privește problematica luării în calcul, la recalcularea pensiilor din sistemul public, a sporurilor și altor venituri suplimentare dovedite în baza unor adevăruri eliberate de unitatea angajatoare/depozitarul arhivei acesteia.

132. Or, asupra acestei problematice Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat trei decizii în recurs în interesul legii: Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010 — cu aplicație punctuală în privința posibilității luării în calcul la stabilirea și recalcularea pensiilor a sumelor plătite pentru munca prestată de foștii salariați în regim de lucru prelungit, în condițiile art. 1 și 2 din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1.546/1952, Decizia nr. 19 din 17 octombrie 2011 — cu referire la posibilitatea luării în calcul la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public a formelor de retribuire obținute în acord global și Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 — de aplicație generală, cu privire la posibilitatea/condițiile luării în considerare la stabilirea și

recalcularea pensiilor din sistemul public a sporurilor și altor venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001.

133. Toate aceste decizii au fost pronunțate, în principal, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (1)—(3) din Legea nr. 19/2000, soluții legislative care au fost reluate în același conținut și în dispozițiile art. 2 lit. e) și art. 165 din Legea nr. 263/2010.

134. „Împrejurarea că aceleași dispoziții legale sunt cuprinse într-o altă reglementare nu le conferă caracter de noutate”, iar „(...) rațiunile care au stat la baza interpretării dispozițiilor art. 164 alin. (1)—(3) din Legea nr. 19/2000, prin deciziile instanței supreme evocate chiar de instanța de trimitere, se transpun egal în interpretarea dispozițiilor art. 165 alin. (1)—(3) din Legea nr. 263/2010, care fac obiectul prezentei sesizări”. Aceste aspecte au fost reținute prin Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept (paragrafele 72 și 82), prin care s-a respins, ca inadmisibilă, o altă sesizare ce a vizat modul de interpretare și aplicare a prevederilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 raportat la principiul contributivității reținut în considerentele Deciziei nr. 5 din 20 septembrie 2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiunile Unite și ale deciziilor nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, dar și prin Decizia nr. 33 din 14 mai 2018 a aceluiași complet al Înaltei Curți de Casație și Justiție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 562 din 4 iulie 2018 (paragrafele 52 și 53), prin care, de asemenea, s-a respins ca inadmisibilă o sesizare vizând, în esență, problema actualității și aplicabilității în continuare, sub imperiul Legii nr. 263/2010, a Deciziei nr. 19 din 17 octombrie 2011 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

135. Astfel, prin cele trei decizii pronunțate în recurs în interesul legii și, în special, prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 de aplicație generală, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a stabilit, în acord și cu statuările Curții Constituționale, asupra sensului și condițiilor în care, cu respectarea principiului contributivității, sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 pot fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public.

136. Pretextând necesitatea clarificării noțiunii de „salariu brut sau net, după caz”, menționate de art. 165 din Legea nr. 263/2010, în corelare cu legislația care reglementa modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabilea că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare, instanța de trimitere realizează o amplă demonstrație — care include și înlăturarea de la aplicare a dispozițiilor art. 124 alin. (1) ori ale art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, în privința adevărilor ce conțin salariile brute ale foștilor angajați ori analiza comparativă a normelor legale pe baza cărora se determină baza de calcul la stabilirea pensiei și baza de calcul al contribuției de asigurări sociale — la finalul căreia concluzionează că „în deplină concordanță cu deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012 care confirmă necesitatea respectării principiului contributivității, (...) salariul brut menționat de art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 se referă, așa cum este menționat chiar în text, la echivalentul câștigului brut care cuprinde salariul de încadrare, sporurile și alte drepturi încasate de salariat potrivit legii și nu la salariul tarifar de încadrare care era menționat în carnetul de muncă”.

137. Prin aceasta, instanța de trimitere urmărește ca rezultat valorificarea adeverințelor în care se menționează salariile brute obținute de reclamant până la 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991, chiar dacă acestea nu sunt defalcate (prin indicarea separată a salariului tarifar de încadrare, a denumirii sporurilor cu caracter permanent, a procentului sau sumei acordate, a perioadei în care sporul a fost primit și a temeiului în baza căruia s-a acordat) în privința oricărui tip de spor sau venit suplimentar.

138. Or, în afirmarea concordanței cu Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, se ajunge la o soluție contrară dezlegării din decizia pronunțată în recurs în interesul legii, care stabilește, printre condițiile necesare ca sporurile și alte venituri suplimentare realizate anterior datei de 1 aprilie 2001 să poată fi luate în considerare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, pe aceea referitoare la includerea acestora în baza de calcul, conform legislației anterioare, limitând o astfel de posibilitate pentru orice sporuri sau venituri suplimentare.

139. Tocmai întrucât, în substanța sa, problema de drept sesizată este identică cu aceea ce a făcut obiectul dezlegării din Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, se ajunge ca rezolvarea propusă de instanța de trimitere să tranșeze aceeași chestiune a sporurilor și veniturilor suplimentare ce pot fi avute în vedere la stabilirea/recalcularea pensiilor din sistemul public, dar într-o soluție contrară celeia a deciziei pronunțate în recurs în interesul legii, cu toate că aceasta e propusă „în deplină concordanță cu deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012”.

140. Doar în aparență plasată pe tărâmul necesității lămuririi „modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 referitoare la noțiunea de *salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă*”, se constată că problema de drept sesizată este, în realitate, aceeași cu cea dezlegată prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012, de sub autoritatea soluției căreia se încearcă, pe această cale, să se iasă, prin propunerea remodelării interpretării și aplicării principiului contributivității.

141. Sub un al doilea aspect, chestiunea sesizată nu respectă condiția noutății, întrucât aceasta se referă la necesitatea lămuririi unei norme care a intrat în vigoare în anul 2010, respectiv art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010, și în a cărei interpretare și aplicare s-a conturat în timp o jurisprudență consolidată a instanțelor.

142. Necesitatea lămuririi noțiunii de „salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă” [noțiune regăsită în alin. (1) al art. 165 din Legea nr. 263/2010] a fost justificată prin aceea că „la data la care au intrat în vigoare dispozițiile Legii nr. 263/2010, Legea nr. 53/2003 — Codul muncii prevedea la art. 160 că salariul cuprinde salariul de bază, indemnizațiile, sporurile, precum și alte adaosuri”.

143. Totuși, precum s-a arătat, conținutul art. 165 al Legii nr. 263/2010 este identic cu cel al art. 164 din Legea nr. 19/2000, act normativ la a cărui intrare în vigoare erau aplicabile — după cum arată chiar instanța de trimitere — prevederile Legii salarizării nr. 14/1991, cu modificările și completările ulterioare (în vigoare de la 11 martie 1991 până la 28 februarie 2003), care la art. 1 alin. (2) prevedea, în mod similar Codului muncii de mai târziu, că „salariul cuprinde salariul de bază, adaosurile și sporurile la acesta”.

144. Or, și în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 164 al Legii nr. 19/2000, cu referire la sporurile și veniturile suplimentare utilizate la determinarea punctajelor anuale pentru

perioadele anterioare intrării în vigoare a legii, în procedura de stabilire și recalculare a dreptului la pensie s-a conturat o jurisprudență consistentă a instanțelor, care a devenit și divergentă și care a fost unificată prin Decizia nr. 5 din 20 septembrie 2010 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secțiile Unite și prin deciziile nr. 19 din 17 octombrie 2011 și nr. 19 din 10 decembrie 2012, pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

145. Nu este nimic schimbat sub aspectul definirii noțiunii de salariu în cadrul legal existent la data apariției Legii nr. 263/2010 în raport cu cadrul legal existent la data apariției Legii nr. 19/2000, care să justifice necesitatea aducerii la acest moment a unor clarificări în conținutul alin. (1) al art. 165 din Legea nr. 263/2010, încât să impună schimbarea soluției din Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

146. Sub un al treilea aspect, trebuie subliniat că întreaga jurisprudență la care s-a raportat sesizarea și care a fost comunicată de curțile de apel din țară la solicitarea completului investit cu dezlegarea chestiunii de drept a relevat, cel mult, o divergență a instanțelor în aplicarea Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, cu referire la valorificarea adeverințelor eliberate de fostele unități angajatoare ori de deținătorii de arhive, în procedura de stabilire și recalculare a pensiilor din sistemul public.

147. Astfel, pentru unele instanțe, este suficient ca adeverințele în cauză să ateste salariile brute ale fostului angajat, pentru ca ele să poată fi luate în calcul, potrivit art. 165 din Legea nr. 263/2010, și valorificate în procedura recalculării pensiei din sistemul public. În această opinie, adeverințele doveditoare nu sunt supuse rigorilor de conținut impuse prin dispozițiile art. 124 alin. (1) sau ale art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, iar respectarea principiului contributivității reclamă luarea în calcul a acestora cât timp atestă salariile brute încasate de reclamant anterior datei de 1 iulie 1977 și după 1 ianuarie 1991 [potrivit art. 165 alin. (1) lit. a) și c) din Legea nr. 263/2010] și faptul că angajatorul a calculat și a virat lunar contribuția de asigurări sociale.

148. Dimpotrivă, pentru alte instanțe, pentru valorificarea adeverințelor în aceeași procedură a recalculării pensiilor, în aplicarea dispozițiilor art. 165 din Legea nr. 263/2010 și a Deciziei nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, acestea trebuie să respecte anumite condiții de formă [art. 124 alin. (1) sau art. 127 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare], care să includă denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată, perioada în care s-a plătit sporul și temeiul în baza căruia s-a acordat. Aceste instanțe au considerat că doar astfel se poate da eficiență principiului contributivității care trebuie analizat în concret, în raport cu natura fiecărui venit și cu dispozițiile legale incidente privind categoriile de venituri supuse plății contribuției de asigurări sociale, și doar astfel se poate asigura, în fiecare caz în parte, verificarea îndeplinirii condițiilor indicate prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 — Completul competent să judece recursul în interesul legii [care prevede posibilitatea luării în calcul a sporurilor și a altor venituri suplimentare la stabilirea și recalcularea pensiilor din sistemul public, în respectarea

dispozițiilor art. 2 lit. e) și art. 164 alin. (2) și (3) din Legea nr. 19/2000 cu trimitere la pct. V din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005, dacă au fost incluse în baza de calcul conform legislației anterioare, sunt înregistrate în carnetul de muncă sau în adeverințele eliberate de unități, conform legislației în vigoare, și pentru acestea s-a plătit contribuția de asigurări sociale].

149. Această observație întărește mențiunea anterioară în sensul existenței unei identități a chestiunii de drept sesizate cu cea care a fost tranșată prin Decizia nr. 19 din 10 decembrie 2012 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, în măsura în care sesizarea este privită în substanța sa, dincolo de forma în care aceasta a fost adresată Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

150. Totodată, ea demonstrează și neîndeplinirea condiției de admisibilitate care impune ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra chestiunii de drept sesizate.

Concluzii generale:

151. Deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție pronunțate în procedura recursului în interesul legii sunt obligatorii pentru instanțe, conform art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, respectiv art. 3307 alin. 4 din Codul de procedură civilă de la 1865.

152. Potrivit dispozițiilor art. 518 din Codul de procedură civilă, decizia pronunțată în recurs în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.

153. Raportat la conținutul acestei norme, se apreciază că nu este posibilă modificarea, sub orice aspect, a unei soluții date în recurs în interesul legii pe calea mecanismului reglementat în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

154. De asemenea, trebuie amintit că, răspunzând criticii potrivit căreia textul de lege este neconstituțional deoarece

limitează veniturile ce se au în vedere la stabilirea punctajului de pensie, Curtea Constituțională a reținut că „art. 164 alin. (3) din Legea nr. 19/2000 prevede luarea în calcul la determinarea punctajelor anuale, pe lângă salariu, și a sporurilor cu caracter permanent, (...), așa cum acestea sunt înregistrate în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități”.²

155. Totodată, față de susținerea că dispoziția criticată este discriminatorie întrucât, pentru stagiile efectuate înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 19/2000, nu pot fi utilizate la calculul punctajelor acele venituri care nu au caracter permanent, deși asigurații au contribuit în același mod, indiferent de perioada în care au realizat aceste stagii, instanța de contencios constituțional a reținut că legiuitorul are competența exclusivă și opțiunea liberă pentru stabilirea veniturilor în raport cu care se datorează contribuția la fondul asigurărilor sociale și în raport cu care se calculează cuantumul pensiilor și al altor ajutoare sociale³.

156. Pe de altă parte, instanța supremă a statuat, într-un context similar celui al sesizării de față, că problema de drept care face obiectul sesizării nu are caracter de noutate atât timp cât, printr-o decizie pronunțată în aceeași procedură a hotărârii prealabile, a fost explicat sensul interpretării unei dispoziții legale anterioare, ale cărei principii transcend actelor normative a căror interpretare s-a solicitat⁴.

157. Tot astfel, s-a reținut că atributul de noutate și cel de dificultate se pierd pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, iar eventualele opinii jurisprudențiale izolate sau pur subiective nu ar putea constitui temei declanșator al mecanismului pronunțării unei hotărâri prealabile⁵.

158. În lumina celor mai sus prezentate, se constată că nu există în cauză premisele necesare declanșării mecanismului de unificare și că nu sunt îndeplinite condițiile legale de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile cu privire la problema de drept sesizată.

159. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 519, cu referire la art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Ploiești — Secția I civilă, în Dosarul nr. 7.577/105/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

„Lămurirea modului de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 165 alin. (1) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la noțiunea de «salarii brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă», prin raportare la actele normative ce reglementau modul de întocmire a carnetului de muncă și care stabileau că în acesta se înscrie retribuiția tarifară de încadrare”.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 11 februarie 2019.

VICEPREȘEDINTELE
ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Adriana Elena Stamatescu

² Decizia Curții Constituționale nr. 43 din 11 ianuarie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 88 din 5 februarie 2007; Decizia Curții Constituționale nr. 336 din 10 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 439 din 23 iunie 2011.

³ Decizia Curții Constituționale nr. 356 din 23 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.015 din 3 noiembrie 2004; Decizia nr. 409 din 3 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 498 din 19 iulie 2012.

⁴ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 11 din 20 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 24 martie 2017, și Decizia nr. 84 din 20 noiembrie 2017 a aceleiași complet, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 108 din 5 februarie 2018.

⁵ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 6 din 23 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 691 din 22 septembrie 2014.

ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CIRCULARĂ**privind lansarea în circuitul numismatic a unei monede
din argint cu tema 100 de ani de la adoptarea
calendarului gregorian de către România**

Art. 1. — În conformitate cu prevederile Legii nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, începând cu data de 1 aprilie 2019, Banca Națională a României va lansa în circuitul numismatic o monedă din argint cu tema *100 de ani de la adoptarea calendarului gregorian de către România*.

Art. 2. — Caracteristicile monedei sunt următoarele:

Valoare nominală	10 lei
Metal	argint
Titlu	999‰
Formă	rotundă
Diametru	37 mm
Greutate	31,103 g
Calitate	proof
Cant	zimțat

Aversul monedei prezintă portretele și numele regelui Ferdinand I (în dreapta) și prim-ministrului Ion I.C. Brătianu (în stânga), în vremea cărora România a adoptat calendarul gregorian, două citate din actul normativ: „Se aprobă de Noi adoptarea calendarului Gregorian.” și „Ziua de 1 Aprilie 1919 devine 14 Aprilie 1919.”, titulatura actului normativ „Decret-Lege 1053/1919”, inscripția în arc de cerc „ROMANIA”, valoarea nominală „10 LEI”, stema României și anul de emisiune „2019”.

Reversul monedei redă reprezentarea unui ceas astronomic și inscripția circulară „100 DE ANI DE LA ADOPTAREA CALENDARULUI GREGORIAN”.

Art. 3. — Monedele din argint, ambalate în capsule de metacrilat transparent, vor fi însoțite de broșuri de prezentare redactate în limbile română, engleză și franceză. Broșurile includ certificatul de autenticitate al emisiunii, pe care se găsesc semnăturile guvernatorului Băncii Naționale a României și casierului central.

Art. 4. — Monedele din argint cu tema *100 de ani de la adoptarea calendarului gregorian de către România* au putere circulatorie pe teritoriul României.

Art. 5. — Lansarea în circuitul numismatic a acestor monede din argint se realizează prin sucursalele regionale București, Cluj, Iași și Timiș ale Băncii Naționale a României.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 22 martie 2019.

Nr. 5.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 221265